

• ИСТИҚЛОЛ МУШОИРАСИ

Саъдулла ҲАКИМ

ЯНГИ ЗАМОН ШУЖУҲИ

Кезсам наҳор ё мавриди шом
Гавжум пойтахт кўчаларида,
Чугур-чугур ажнабий калом
Эштаман нечаларидан.

Шунда ногоҳ ёдимга тушар:
Бундан ўттиз йиллар муқаддам
Меҳмон ҳабаш йигитни ўша
Кузатганим қадам-бақадам.

Бугун бошқа ҳаёт. Тунов кун
Бир даврада ўтирса жапон,
Кўзи қиймоч бўлгани учун
Кўшрабоддан келганим, дебман.

Худди шундоқ, икки инглиз
Лутф айласа бир-бирин «сиз»лаб,
Марғилондан кетган-ов, дейсиз,
Бир замонлар уммонни излаб.

Бўлди ажиб хур замон шафёв,
Йўллар очик -- қайга бурма юз:
Ўзбек ичар Парижда кофе,
Тошкентда чой хўплар француз.

Ванкувердан келиб яқинда
Меҳмон бўлди бир ҳафта Жеймс.
Сахар чоғи уйғотдим алқаб,
Етакладим: «Юр, палов
еймиз!».

Ў, ўзбегим тўй-томошаси,
Олам аро доврўқ қозонган.
Оттиради тонгни ҳам барвақт,
Кўёш чиқиб келар қозондан.

Эл-улус жам. Ёшлар хизматда,
Изатдадир аҳли дониши.
Ҳаммасидан ёқди Жеймсга
Чорповда ҳофиз хониши.

Мудрагандек ўтирди элиб,
Дедим яйраб: «Чиндан ҳам зўр-а!»
Садқа кетсин минг бир андалиб,
Буни «Мақом» дейдилар, жўра!

Қани, ошга! Эҳ, нега? Афсус...»
Такрор таклиф қилмай неча ман,
Йймангандек жилмаяр Жеймс:
«Мен эрталаб кофе ичман...»

Тушунман, дейман, гар одам
Бир одатга ўрганса қийин.
Ҳазми таом учун ичамиз,
Биз кофени... овқатдан кейин.

Эҳ, у билмас... Ҳаёт қандай соз,
Яшагандан яшагинг келар.
Ёринг қилар кечалари ноз,
Тонгда палов ошагинг келар!

САЛОМ, САМАРҚАНД -- ШАРҚ ДАРВОЗАСИ,
САЛОМ, ФЕСТИВАЛЬ -- ШАРҚ ТАРОНАСИ!

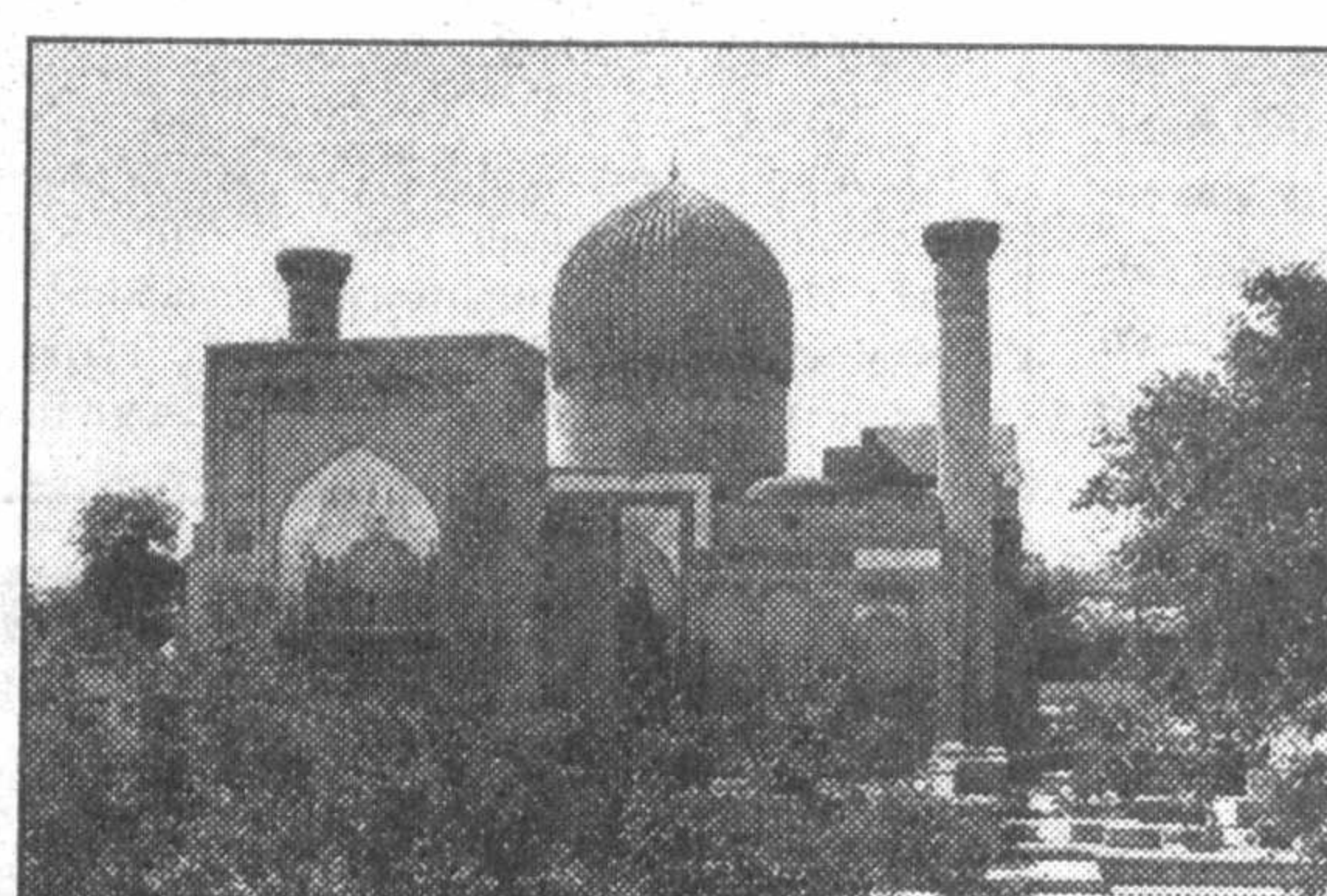
Билмадик, балки яна 10, 20, 50 йиллар ўтиб, «Шарқ тароналари» биринчи халқаро мусиқа фестивалининг иштирокчилари ва бу катта байрамни ўз кўзи билан кўрганлар Регистонни, қадим Самарқандни хўрсиниб-хўрсиниб эсласалар не ажаб! Чунки 1997 йил 26 августда бу ерда очилган, улуг миллий байрамимиз -- Мустақиллигимизнинг олти йиллик шодиёналарига улашиб кетадиган мусиқа фестивали Шарқда яна бир кутлуг тўй бошланаётганидан муҳаддир.

Бугун рўйи замин сайқали бўлмиш кўҳна ва навқирон Самарқандни таниб бўлмайдим. Ҳақиқий байрам тўсини олган. Хорижлик меҳмонлар кўним топган «Афросиёб» меҳмонхонасининг муҳташам фойеси турфа хил либослар кийган, турли миллат вакиллари билан гавжум. Энг қизиғи, уларнинг ҳар бири ўз миллий чолғу-асбобларида рангбаранг кўйлар ижро этишартир. Бундай гўзал ва нафис оҳанглар ўзаро уйғунлашиб, ажойиб бир симфония яратилаётгандай гўё. Гоҳ ўйноқ, гоҳ вазмингина таралаётган мусиқалар кўнгилларга қанчалар ором бағишлайди.

Тан олиш керак, ушбу анжуман ўзининг мазмун-моҳияти жиҳатидан дунё миқёсда улкан аҳамиятга эга. Чунки унинг ЮНЕСКО раҳнамолигида ўтказилаётгани ҳам фикримизнинг исботидир. Ҳатто мазкур ташкилотнинг Маданият сектори бош директори, фахрий меҳмон Креспо Торалнинг эътирофича, шу пайтгача Шарқ мамлакатларидан бирортасида бундай катта, кенг миқёсдаги мусиқа анжумани ўтказилмаган. Шу маънода, Самарқандда «Шарқ тароналари» халқаро

мусиқа фестивалини ўтказиш тўғрисида Ўзбекистон ҳукуматининг қарори озод юртимизда санъат ва маданият тараққиётига катта эътибор берилаётганидан далолат беришини у киши алоҳида таъкидлади. Америкалик таниқли раққоса, ўзбек рақсларининг моҳир ижрочиси Лоран Грей хоним эса фестивалнинг биринчи кунинда катта бир даврада ўз ҳаяжонини яширолмади. «Бизнинг Америкада давлат томонидан маданият ва санъат соҳаларига ажратиладиган маблағлар тобора камайиб бораётган бир пайтда Ўзбекистонда санъатни ривожлантиришга катта аҳамият берилаётганини кутлаш керак», -- деди у.

Фестивалнинг биринчи кунини «Афросиёб» меҳмонхонасида хорижий ва маҳаллий ахборот воситалари ходимлари иштирокида матбуот конференцияси ўтказилди. Уни фестивал матбуот марказининг бошлиғи А. Усмонов бошқарди. Фестиваль халқаро ҳакамлар ҳайъатининг раиси, Япониядаги Токио университети профессори Харума Кашива, ЮНЕСКОнинг Маданият сектори бош директори Креспо Торал, шу ташкилот ҳузуридаги Марказий Осиё мамлакатлари бўйича бош маслаҳатчи

Майкл Барри Лейн ва фестивал бош директори ўринбосари Неъмат Ёқубовлар журналистлар саволларига батафсил жавоблар қайтаришди. Унда маълум қилинишича, анжуманда жаҳоннинг 32 мамлакатидан 267 нафар санъат намояндаси, 11 кишидан иборат халқаро ҳакамлар ҳайъати, ЮНЕСКО ва Халқаро мусиқа кенгаши вакиллари ҳамда 16 та давлатнинг ҳукумат аъзолари иштирок этишмоқда. Шунингдек, ўндан ортиқ хорижий давлатлардан таширф буюрган журналистлар, қолаверса, республикамиз оммавий ахборот воситалари вакиллари фестивал жараёнини кенг тарғиб этишга шайлиниб тургани айтилди. Ўзбек ва инглиз тилларида матбуот ахборотномаси, «Шарқ тароналари» деб номланган рангли журнал ҳам чоп этилаётди.

Меҳмонлар шу кунини Самарқанд шахрига кўрк ва фахр бағишлаб турган Соҳибқирон бобомиз Амир Темур ҳазратлари ҳайкали пойига туллар қўйдилар. Шаҳарнинг бетакрор тарихий обидаларини кўздан кечиришди. Бир ҳақиқатни айтиш керак: Шарқ ҳақида сўз кетса, «жуда нозик жой», дейилишида ўзгача таъриф бор. Минг йилларки, унинг сирини излайдилар, минг йилларки, уни тадқиқ этишди. Аммо Шарқ Шарқлигига боради. Осонликча ўзини намоеён этмайди. Тўғриси, бул заминнинг тили бўлса айтсин: неча-неча асрлар гувоҳлик беради, қанча босқин ва таловлар бу тупроқни ер юзидан супуриб ташлолмади. Юзлаб қирғинлардан омон қолган Шарқ қайта қайта уйғонаверди. Энг қувончлиси, ниҳоят, XX асрнинг охирида у ўзининг бақувват ва қудратли илдилари томир отган қадим Самарқандда минг йиллик асрий оҳанглар оғушида яна кўз очаётганида гаройиб ҳикматлар яширин.

Миздан бири ўзича кинояли бир фикр айтиди: «Дунёда нима кўп, фестиваллар кўп бўлса. Бу улардан нимаси билан фарқлар экан-а?» Ана шунда кўнглимизга оғир ботган бу истеҳзоли илдоани айтган, аслида эса «европалашган» ҳамюртимизга қараб, «Э оғайни, Шарқни, қолаверса, Ўзбекистонни жон дилдан севганимда, бундай демас эдинг», -- дедик. Кунлар ўтди. Кеча эса унинг ўзи ҳижолатомуз оҳангда шундай деди: «ўз, бугунгина Самарқанддан келдим. Икки кун айланиб кўрганларимни айтиб берсам... Мен билмаган эканман. Фестиваль ташкилотчилари билан учрашиб, гаплашдим. Бу байрам бутунлай бошқача руҳда ўтар экан», дея ўз ҳайратини яширмади. «Шарқ тароналари» ўз номи билан шарқона ўтишига ҳеч қандай шубҳа йўқ. У «Азия дауси» ёхуд «Юрмала фестивали» ёки «Ялта кон-курси» ҳам эмас. Унда асл Шарқ оҳанглари янграйди. Оддийгина мусиқа асбобларидан тортиб, ҳатто кийим-кечакларгача, қатнашувчиларнинг ўзларини тутишларигача шарқона мезонларга мос келиши табиий. Унда ортиқча бақирик-қақириклар-у, гарбона ярим яланғоч саҳна томошалари ва қулоқларни қоматга келтирувчи ҳисси салолар эмас, балки минг йиллик тарихдан сўзловчи «Муножот», «Чули Ироқ» ёки «Шашмақом»лар юракларни аллалайди, кўнгилларга завқу шавқ элтади. Ва шунда... Барча дилларни, юракларни бир чорлов тўлдирди: САЛОМ, САМАРҚАНД -- ШАРҚ ДАРВОЗАСИ, САЛОМ, ФЕСТИВАЛЬ -- ШАРҚ ТАРОНАСИ!

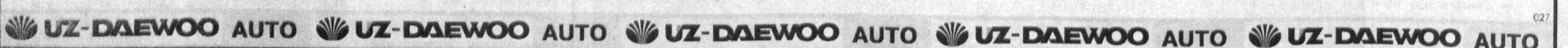
Фафур ШЕРМУҲАММАД, Норкбил ЖАЛИЛ, «Халқ сўзи» мухбирлари.

“ЎзДЭУавто Ко.”

акционерлик жамияти

Озод Ватанимизнинг тарихий ва қутлуг шодиёнаси —
Мустақилликнинг олти йиллиги
муносабати билан барча юртдошларимизни
самимий муборакбод этади.

Бош муҳаррир
Аббосхон УСМОНОВ

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Кенгаши ва
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 36-55-39;
Хуқуқ ва қонуқчилик
36-37-85;
Иқтисодий 36-36-65, 36-07-94;
Маънавият 36-35-60;
Тунги муҳарририят 33-10-28;
Эълонлар 36-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001
Буюртма Г — 0522, 34.845 нусхада босилди,
ҳажми — 2 табоқ, Офсет усулида босилган. Қоғоз
бичими А-2

Газета IBM компьютерида терилди
ва операторлар Рустам АЗИМОВ ва
Иван РЕШАНОВ томонидан саҳифаланди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмаҳонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Босишга тошириш вақти—21.00 Босишга тоширилди — 1.35 1 2 3 4 5 6

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Навбатчи муҳаррир — И. Худобер.
Навбатчи — Х. Абдурахмонов.
Мусахҳах — Ш. Режапов.